

מאמרי
בשעה שהקדימו;
וידבר גו' לאמר – ה'תשל"ח

מאת
כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן
מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור לשי"פ במדבר וחג השבועות, ה'תשע"ח

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושמונה לבריאה

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו
כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

התמים שניאור זלמן שיחי
לרגל הכנסו לעול המצוות
ח' איר, ה'תשע"ח
ולזכות אָחיו ואחיותיו שיחיו

נדפס על ידי ולזכות הוריהם
הרה"ת ר' אהרן וזוגתו מרת רבקה שיחיו סלונים

ולזכות זקניהם

הרה"ת ר' מנחם נחום וזוגתו מרת אסתר שיחיו שטרנברג

ולעילוי נשמת

הרה"ת הרב ר' זאב דוב בהרה"ח ר' יהודא ליב ז"ל
וזגתו הרבנית מרת גיטל לאה בהרה"ח ר' ישראל ז"ל

סלונים

ת' נ' צ' ב' ה'

הוספה

בי"ה, ידי מ"ח תשכ"ג
ברוקלין

הרה"צ והרה"ג בנשי"ק בעל מדות וכו'
מוה' יהודא צבי שי

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבו מטי"ח, כן נתקבלו הספרים הרשומים מטה,
ות"ח ת"ח על העבר ות"ח למפרע על שילוחו מהמו"ל ע"י בעתיד.

ויהי רצון שע"י האמור יתוסף בהפצת המעינות חוצה, מעינות תורת
הבעש"ט תלמידיו ותלמידי תלמידיו, וע"פ המבואר בהקדמת הרח"ו – מיוסד
על דברי האריז"ל החי – לשער ההקדמות, וביותר ביאור מאגה"ק הידוע של
הבעש"ט – מענה מלכא משיחא שלכשיפוצו מעינותיו חוצה, קאתי, ויעשה
כאוי"א בהאמור מתוך בריאות הנכונה בגשמיות וברוחניות גם יחד ובשמחה
ובטוב לבב, וידועים דברי רבנו הזקן בעל התניא והשו"ע, שהי' האריז"ל שמח
מאד בעשיית המצות ולכך זכה לרה"ק ולא שמח בעבודתו כו' כי המצות בפני
עצמם קדושתם כו' כנ"ל (תורה אור ד"ה ויחפרו עבדי יצחק בנחל, עיי"ש).

כותבני כל הנ"ל לאחרי בקשת סליחת כת"ר אשר תקוטי שמשדל ככל
האפשרי בהפצת תורת הבעש"ט שבודאי לדכוותי ביאור בהכרח הענין אין בו
צורך כלל.

בכבוד ובברכת הצלחה בהאמור ולבשו"ט.

ג.ב. לכתבו אודות מי שיעשה מפתח מהמקומות בספרי חב"ד בסמבוארים
דברי הפע"ח, הנה באם הכוונה ציון מקומות, הרי מצוין הוא במפתח לתורה אור
ולקוטי תורה הנדפס בסוף ספרים אלו הוצאת קה"ת, שבודאי כבר נמצאים אצל
כת"ר, ובכ"א ימצאים לו הרב הרא"ח שי גליצנשטיין כשיעוררו ע"ז, ובאם הכוונה
למקום שמבוארים הדברים, יאריך הענין ביותר לעשותו כאן ומכמה טעמים.

מוה' יהודא צבי: ברנדויך, ת"א. מהדיר ומו"ל כתבי האריז"ל. אגרת נוספת אליו – אג"ק
חכ"ב אגרת ח'שי. – וראה שם לתוכן אגרת זו.
הרשומים מטה: לא הגיע לדינינו.
בהקדמת הרח"ו .. לשער ההקדמות: נדפסה ג"כ בהוספה לקונטרס עץ החיים.
מאגה"ק הידוע של הבעש"ט: נדפסה בכש"ט בתחלתו. ובכ"מ.
תורה אור ד"ה ויחפרו עבדי יצחק בנחל: תולדות כ, ב. וראה תר"מ סה"מ חשון ע' רעט. וש"נ.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ במדבר וחג השבועות הבעל"ט, הננו מוציאים לאור (בהוצאה
חדשה ומתוקנת) מאמר ד"ה בשעה שהקדימו כו' שנאמר בהתוועדות ש"פ במדבר
ערב חג השבועות, וד"ה וידבר גו' לאמר שנאמר בהתוועדות יום ב' דחג השבועות
ה'תשל"ח (לפני ארבעים שנה), הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה – מכתב (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנוצה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו
נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ר"ח מתן תורה, ה'תשע"ח,
ברוקלין, נ.י.

Published and Copyright 2018 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5778 • 2018

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס
על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

אפילו כשלומד בפעם המאה, עאכו"כ בפעם המאה ואחת⁶¹, ובודאי נקראת התורה על שמו⁶²], הנה גם מה שמקיים עלמא ע"י לימוד התורה שלו, ומה שבורא שמים וארץ חדשים, הו"ע נצחי.

תוכן המאמרים

בשעה שהקדימו, ש"פ במדבר, ערב חג השבועות

גודל מעלת ישראל בשייכות למתן תורה, החל מר"ח סיון, ועאכו"כ בחמשה בסיון שהקדימו נעשה לנשמע. החידוש בנתינת התורה בששה בסיון מודגש במ"ש „וידבר אלקים גו' לאמר“, שניתן כח לכל אחד מישראל שלימודו בתורה יהי כמו אמירת הקב"ה – תען לשוני אמרתך, כעונה אחר הקורא, והיינו לפי שבמ"ת הי' הגילוי ד„אנכי הוי' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים“ – יציאה מכל המיצרים וגבולים, מצד המשכת העצמות. ענין זה מתחדש בזמן מ"ת בכל שנה, ובאופן נעלה יותר מבשנה שעברה, ונמשך על כל השנה כולה.

וידבר אלקים, יום ב' דחג השבועות

החידוש דמ"ת לגבי לימוד וקיום התורה לפני"ז – שבמ"ת נאמר „אנכי הוי' אלקיך“, והיינו, שהוי' יהי אלקיך, כחך וחיותך, ובשביל זה צ"ל ההמשכה מבחי' אנכי, עד לחביון עוז העצמות שבפנימיות הכתר. ולכן נאמרו בעשה"ד דברים פשוטים – המשכת העצמות גם בדברים פשוטים. ועד"ז בלימוד התורה – לא רק בהבנה והשגה, אלא גם בדיבור, מעשה זוטא. ההמשכה דכהנ"ל בכל הזמנים ובכל המקומות, לכל אחד מישראל, ובאופן נצחי, והגילוי דכל הענינים – לעתיד לבוא.

ה) ויה"ר שבקרוב ממש יקויים היעוד ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו גו'⁶³, שאז יהיו כל הענינים הנ"ל בגלוי, והיינו, שגם עכשיו ישנם כבר כל הענינים [וע"ד המבואר בנוגע למעשה המצוות שענינם להוסיף אורות באצילות⁶⁴, שאע"פ שעכשיו אין זה בגלוי, מ"מ, הרי זה כמשל האוצר המונח בקופסא⁶⁵, ובאופן שיש לו גם את המפתח של האוצר, הנה עד"ז הוא בלימוד התורה, ולא זו בלבד שיש לו את המפתח כו', אלא עוד זאת, שהתורה נקראת על שמו, כיון שמביא בפועל את הכחות שניתנו לו במ"ת (שהרי כל הנשמות היו במ"ת, כנ"ל), שאז הי' הענין דוידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר], אבל הגילוי שלהם יהי לעתיד לבוא, יחד עם כל הגילויים שיהיו אז, שכבר הי' לעולמים מעין זה בשעת מ"ת⁶⁶, אבל רק מעין זה, ואילו עיקר הגילוי יהי לעתיד לבוא, בכיאת משיח צדקנו. ואז יתוסף חידוש גם במ"ת, כידוע בענין לימוד התורה שע"י משיח צדקנו, שיהי באופן דתורה חדשה מאתי תצא⁶⁷ (ולכן יהיו גם שמים חדשים וארץ חדשה⁶⁸), ועד שלא ילמדו עוד איש את רעהו גו' כי כולם ידעו אותי למקטנם ועל גדולם⁶⁹, היינו שתהי' הידיעה בעצמותו ומהותו ית', שבזה כולם שוים⁷⁰, כי מלאה הארץ דעה את הוי' כמים לים מכסים⁷¹, בקרוב ממש, במהרה בימינו ממש, למטה מעשרה טפחים, ובעגלא דידן.

61 ראה חגיגה ט, ב. תניא פט"ו.
 62 ע"ז יט, א. וראה קידושין לב, ריש ע"ב ובפרש"י שם ד"ה ובתורתו יהגה.
 63 ישע"י מ, ה.
 64 ראה עץ חיים שער לט (שער מ"ן ומ"ד) דרוש יא סימן טז. תניא קו"א קנה, א.
 65 ראה סה"מ תרמ"ב ע' שיג. תרנ"א ע' צו. תרנ"ח ע' לג. ד"ה באתי לגני תשי"א פרק ה (תו"מ סה"מ שבת ע' רסז).
 66 ראה תניא פרק לו (מו, א).
 67 ישע"י נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.
 68 ראה גם סה"מ תרע"ח ע' רפד.
 69 ירמי' לא, לג.
 70 ראה המשך תער"ב ח"ב ע' התקלו. ועוד.
 71 ישע"י יא, ט. רמב"ם סוף הלי' מלכים.

בזהר⁵²), שזהו לפי שכל מצוה יש בה (עכ"פ מעין) כל שאר המצוות, שהרי אם נאמר שמצוה זו אינה כוללת בעצמה המצוה האחרת, אינו מובן איך נפטר על ידה מהמצוה האחרת. ועד"ז יובן בענינינו, דכיון שלימוד התורה דוחה קיום מצוות, מובן שיש בלימוד התורה מעין מעשה המצוות, והיינו לפי שהלימוד עצמו הוא מעשה זוטא. ולכן דוקא ע"י הלימוד בדיבור נשלל ענין השכחה (כדאייתא בגמרא⁵³), כי מצות לימוד התורה היא בדיבור דוקא, ולכן דוקא ע"י הלימוד בדיבור ניתוסף שלימות בתורה, שתורתו נעשית ענין נצחי⁵⁴ (היפך השכחה).

ד) **וזהו** וידבר אלוקים את כל הדברים האלה גו', שבזה נרמז שכל הנביאים קבלו נבואתן מסיני, ואף החכמים כו' כאו"א קבל את שלו מסיני (כנ"ל מהמדרש), ועד שכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש הכל ניתן למשה מסיני⁵⁵, והיינו לפי שבמ"ת נמשך מבחינת אנכי שלמעלה ממדידה והגבלה, ועאכו"כ למעלה ממדידות המקום והזמן, ומזה מובן שנמשך בכל הזמנים ובכל המקומות. וכיון שקוב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא⁵⁶, מובן, שכאשר התלמיד ותיק לומד בתורה, הרי זה באופן שבר נש מסתכל באורייתא ומקיים עלמא (כלשון הזהר⁵⁶), ויתירה מזה, שכאשר מחדש בתורה, אזי בורא שמים וארץ חדשים⁵⁷. וע"פ מ"ש במדרש⁵⁸ שבשעת מ"ת הי' כאו"א מישראל אומר עמי הדיבור מדבר, שהרי נאמר אנכי הוי' אלקיך, לשון יחיד, מובן, שכן הוא בכאו"א מישראל, שע"י שעוסק בתורה הוא מקיים עלמא, וע"י שמחדש בתורה הוא בורא שמים וארץ חדשים. וכשם שלימוד התורה בכלל הוא ענין נצחי [כמובן ממ"ש בתניא⁵⁹ בנוגע ליחוד שנעשה ע"י קיום המצוות, שיחוד זה למעלה הוא נצחי, ומזה מובן במכ"ש וק"ו לגבי לימוד התורה, שהיא למעלה ממדוה"ג, למעלה ממצוות, ולא זו בלבד שהיחוד שנעשה ע"י לימוד התורה הוא יחוד נצחי, אלא עוד זאת, שהתורה עצמה שלומד היא נצחית, הן מה שמחדש בתורה, והן כשחוזר מה שכבר למד, שגם אז צ"ל הלימוד באופן דמה להלן באימה וביראה כו' אף כאן כו'⁶⁰,

בס"ד. ש"פ במדבר, ערב חג השבועות, ה'תשל"ח

(הנחה בלתי מוגה)

בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו ששים ריבוא של מלאכי השרת לכל אחד ואחד מישראל קשרו לו שני כתרים אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע¹. וענין זה (שהי' בחמשה בסיון²) הי' הקדמה והכנה וכלי למתן תורה ולקבלת התורה, וכמובן גם מהמשך הסוגיא³, דאמר רבא, אנן דסגינן בשלימותא כתיב בן תומת ישרים תנחם (משא"כ להיפך, כסיום הפסוק)⁴, היינו שתומתם של ישראל שהקדימו נעשה לנשמע היתה הדרך שהנחתה אותם (תנחם) להגיע למ"ת. ומזה מובן, שבחמשה בסיון היו כבר בני" בתכלית השלימות, שהקדימו נעשה לנשמע, ועד שמלאכי השרת קשרו לכאו"א שני כתרים א' כנגד נעשה וא' כנגד נשמע, וכידוע שענין הכתר [שהו"ע עיקרי במלך גופא, שאז הוא באופן דמלך ביפיו תחזינה עיניך⁵] הו"ע המקיף שלמעלה מסדר ההשתלשלות כו'.

ויש להוסיף בזה, שעוד לפני חמשה בסיון, הנה כבר בר"ח סיון היו בני" בדרגא נעלית ביותר בשייכות למ"ת. דהנה כתיב בחודש השלישי גו' ביום הזה באו מדבר סיני גו' ויחן שם ישראל נגד ההר גו'. ומבאר רבינו הזקן בתו"א⁶ (ועד"ז בדרושי רבותינו נשיאינו שלאחריו⁸), שביום זה (ר"ח סיון) כבר היו ישראל מוכנים ועומדים לקבל את התורה. וענין זה מודגש בפרטי הענינים שבפסוק זה, החל ממ"ש בחודש השלישי, היינו שכבר הי' אז הענין דמספר שלש הקשור עם מתן תורה, כדאייתא בגמרא⁹ דיהיב אוריין תליתאי לעם תליתאי ע"י תליתאי ביום תליתאי בירחא תליתאי, וכפי שמוסיף הר"נ גאון¹⁰ עוד פרטים השייכים למ"ת שהם במספר שלש. וכן גם מ"ש ביום הזה, כידוע הדיוק⁹ שנאמר סתם ביום הזה, ולא פי' באיזה יום, רק חז"ל¹⁰ דרשו (בגזירה שוה) שהוא

(57) ע"פ ישע"י סה, יז. וראה זח"א ה, רע"א.
(58) תנחומא (באבער) יתרו יז. פסיקתא דר"כ פיסקא יב. יל"ש יתרו רמז רפו.
(59) פכ"ה (לב, א).
(60) ברכות כב, א. תו"א יתרו סז, ב. וראה ד"ה בשעה שהקדימו (לעיל ע' ...).

(52) ח"ג קפו, א.
(53) עירובין נג, סע"ב ואילך.
(54) ראה לקמן ס"ד.
(55) ראה מגילה יט, ב. ירושלמי פאה פ"ב ה"ד. לקו"ש ח"ט ע' 252. וש"ג. וראה ד"ה משה קבל שנה זו (לקמן ע' ...).
(56) זח"ב קסא, סע"א ואילך.
(57) ראה ד"ה בשעה שהקדימו (לעיל ע' ...).

(6) יתרו יט, א"ב.
(7) יתרו סז, ג.
(8) תו"ח יתרו רנה, ג. רנו, ב. ועוד.
(9) תו"א שם סו, סע"ג.
(10) שם פו, ב.

(1) שבת פח, א.
(2) פרש"י משפטים כד, ד.
(3) שבת שם, ריש ע"ב.
(4) משלי יא, ג.
(5) ישע"י לג, יז.

בגמרא³⁹ שאנכי נוטריקון אנא נפשי כתבית יהבית, דנפשי דבחינת אנא (נותן התורה) הוא חביון עוז העצמות המלוכש בפנימיות הכתר. וענין זה נמשך בכתבית — תושב"כ, וביהבית — תושבע"פ⁴⁰, ובאופן שלא בשמים היא⁴¹, אלא עיקר התורה היא למטה בתחתונים דוקא.

ובזה יובן החידוש שבמ"ת לגבי העבודה שלפנ"ז, שע"י העבודה שלפני מ"ת הגיעו רק עד שרש הנבראים²³, שזהו"ע ספירת החכמה, ראשית ההשתלשלות⁴², או למעלה יותר, בחינת אריך אנפין, שגם בחינה זו היא מקור והתחלה לכחות פנימיים. משא"כ במ"ת נמשך מעצמותו ומהותו ית', שזהו"ע אנכי, דקאי על פנימיות הכתר, ועד לחביון עוז העצמות המלוכש בפנימיות הכתר. ונמצא שבמ"ת נפעל חידוש שהוא באין ערוך, שכחך וחיותך של כאו"א מישאל יהי מבחינת אנכי.

ג) **ובזה** יובן גם מה שעשרת הדברות הם דברים פשוטים, כי זהו החידוש דמ"ת, שע"י דברים פשוטים נעשה מצוה מלשון⁴³ צוותא וחבור עם מצווה המצוות, עצמותו ומהותו ית', כי מבחינת אנכי נמשך עד לדברים פשוטים, עד למקום שהוא באופן שלמצרים ירדתם כו' קנאה יש ביניכם כו'⁴⁴.

וזהו גם הטעם שכלימוד התורה לא מספיק ענין ההבנה והשגה, שהם הכחות הנעלים שבאדם התחתון, אלא הלימוד צ"ל בכח הדיבור דוקא (כנ"ל בפ"י לאמר), כי כשם שקיום המצוות הוא בדברים פשוטים דוקא, כך גם לימוד התורה צ"ל בדיבור דוקא, שבתורה גופא הוא ענין של מעשה זוטא⁴⁵, שלכן הנה כל העוסק בתורה כו' כאילו הקריב כו'⁴⁶, ועד שמצינו לפעמים שלימוד התורה דוחה קיום מצוה אחרת, כמ"ש⁴⁷ וכל חפצים לא ישוו בה, אפילו חפצי שמים לא ישוו בה⁴⁸, כי נוסף לכך שגדול לימוד שמביא לידי מעשה⁴⁹, הנה לימוד התורה גופא להיותו בדיבור שהוא מעשה זוטא, הרי הוא כולל גם את כל המצוות ונע"ד המבואר במ"א⁵⁰ בענין העוסק במצוה פטור מן המצוה⁵¹ (כמפורש גם

(39) שבת קה, א (כגירסת העין יעקב).
 וראה לקו"ת שלח מח, סע"ד.
 (40) של"ה במס' שבועות שלו קצב, ב.
 הובא באוה"ת יתרו שם (ע' תתקא).
 (41) נצבים ל, יב. ב"מ נט, ב.
 (42) ראה תניא שעהו"א ספ"ח. רפ"ט.
 לקו"ת שה"ש כו, ד.
 (43) לקו"ת בחוקותי מה, ג. ובכ"מ.
 (44) שבת פח, סע"ב ואילך.
 (45) ראה סנהדרין סה, א.
 (46) מנחות קי, א.
 (47) משלי ח, יא.
 (48) מו"ק ט, ריש ע"ב.
 (49) קידושין מ, ב.
 (50) ראה סה"מ תרנ"ה ע' לו. ובכ"מ.
 (51) סוכה כה, א. כו, א. סוטה מד, ב.

בר"ח (כתיב הכא ביום הזה באו מדבר סיני, וכתיב התם¹¹ החודש הזה לכם ראש חדשים, מה להלן ראש חדש, אף כאן ראש חדש). וגם ידועה קושיית התוס'¹², אמאי לא יליף הכא (בגזירה שוה) מדבר ממדבר. אך הביאור בזה, שאע"פ שבחי' מדבר אשר לא ישב אדם שם¹³ היא למעלה מסדר השתלשלות, מ"מ, בחי' זו היא בהעלם והסתר, וזהו העילוי דמ"ש ביום הזה, שהוא לשון המורה על הגילוי¹⁴, כמאמר¹⁵ מראה באצבעו ואומר זה, היינו שבחי' זו שלמעלה מגילוי באה בגילוי למטה. וכן מ"ש באו מדבר סיני גו' נגד ההר, הר סיני, שחמשה שמות יש לו כו'¹⁶, שבהם מודגשים הן הענין שממנו ירדה שנאה לאומות העולם, והן הענין הטוב שנמשך ממנו לישראל, שזהו גם ב' הענינים שיש בתורה, כידוע¹⁷ שהתורה נקראת עוז ותושי', עוז לנה"א ותושי' לנה"ב, פי', עוז לנה"א, דאף שנה"א היא חלק אלקה ממעל ממש¹⁸, מ"מ, כיון שירדה למטה ונתלכשה בגוף ונה"ב, ה"ה צריכה כח ועוז מהתורה, דאין עוז אלא תורה¹⁹, וכמבואר גם באגה"ק בתחלתה, להודיע לבני אדם גבורתה של תורה כו' וכחה עוז כו' חגרה בעוז כו'. ותושי' לנה"ב, דכיון שירידת הנשמה למטה היא (לא לתקן עצמה, כי אם) לתקן את הגוף ונה"ב וחלקו בעולם (כמבואר בעץ חיים²⁰ והובא בתניא²¹), הנה לזה צריך הענין דתושי', להתיש כחה של נה"ב (הגשמיות והחומריות שבה), ועי"ז נעשה גם הענין הב' הנרמז בתיבת תושי', מלשון השתות²², היינו שזהו יסוד כל העבודה וכל סדר ההשתלשלות, כי תכלית הכוונה היא לעשות לו ית' דירה בתחתונים²³, שזה נפעל ע"י הפעולה בהגוף ונה"ב וחלקו בעולם, ע"י קיום המצוות [תרי"ג מצוות דאורייתא וז' מצוות דרבנן, שכלולים בעשה"ד (כמבואר באזהרות הרס"ג הובא ברש"י²⁴) שיש בהן תר"ך

סנהדרין כו, ב. תו"א שם סז, סע"א ואילך.
 אוה"ת יתרו ע' תשעז ואילך.
 (18) תניא רפ"ב.
 (19) ראה מכילתא וויק"ר שבעה ע"ד.
 (20) שער כו (שער הצלם) פ"א.
 (21) פרק לז (מח, ב).
 (22) תהלים יא, ג ובפרש"י ובראב"ע עה"פ. סנהדרין שם. וראה בארוכה אוה"ת שם ס"ע תשעט ואילך.
 (23) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז.
 ב"ר ספ"ג. במדבר"ר פ"ג, ו. תניא פל"ו.
 (24) משפטים כד, יב.

(11) בא יב, ב.
 (12) שם ד"ה וכתיב.
 (13) ירמ' ו, ב. וראה לקו"ת שה"ש כב, א.
 כג, סע"ב ואילך.
 (14) ראה סד"ה בחודש השלישי תרל"ג.
 תרנ"ה (סה"מ תרל"ג ח"א ע' רצג. תרנ"ה ע' צד).
 (15) ראה שמור"ר ספכ"ג. פרש"י ד"ה מראה באצבעו — תענית בסופה.
 (16) שם פט, סע"א. שמור"ר פ"ב, ד.
 (17) ראה מכילתא בשלח טו, ב. מכילתא דרשב"י יתרו יט, טז. ויק"ר פל"א, ה.

אותיות²⁵] שנתלכשו בדברים גשמיים דוקא. וכל זה מודגש בהר סיני, שעליו ירד ה' ליתן התורה לישראל עמו, אף שלכאורה²⁶ הי' יכול להעלות את הר סיני וישראל ומשה למעלה על השמים וליתן שם התורה, כי הכוונה היא בנתינת התורה דוקא למטה בארץ (למטה מעשרה טפחים²⁷), לעשות לו ית' דירה בתחתונים. ומסיים בכתוב, שאז (בחודש השלישי גו' ביום הזה באו מדבר סיני) הי' הענין דויחן שם ישראל, לשון יחיד, כאיש אחד בלב אחד²⁸, מוכנים לקבל את התורה.

וכיון שכבר בר"ח סיון היו בני בתכלית העילוי, ועאכו"כ בחמשה בסיון, שאז הקדימו נעשה לנשמע, ומלאכי השרת קשרו לכאו"א מהם שני כתרים א' כנגד נעשה וא' כנגד נשמע, ואעפ"כ, לאחר כ"ז ישנו הרעש הגדול שבנתינת התורה בששה בסיון, הרי מוכח מזה גודל החידוש שנתחדש אצל בניי אז דוקא. וצריך להבין הענין בזה.

(ב) **ויובן** ממ"ש בהתחלת עשה"ד וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר²⁹, וידוע הדיוק בזה³⁰, דלכאורה תיבת לאמר אין לה הבנה, ואינה כמו כל לאמר שבמקרא, שפי' לאמר לזולתו, משא"כ בעשה"ד אי אפשר לפרש כן, שהרי כל ישראל שמעו. ובפרט ע"פ המבואר בפדר"א³¹ שכל הנשמות העתידות להיות בכל הדורות היו בעת מתן תורה וקבלו התורה. וידוע הביאור בזה³⁰, שבמ"ת ניתן הכח לכל אחד מישראל שלימוד התורה יהי אצלו באופן דלאמר, היינו, לחזור ולאמר את דבר ה' כמו שנאמר למשה מסיני, וכענין דברי אשר שמתי בפ"ך³², היינו, שאין זה דיבור של האדם, רק כמ"ש³³ תען לשוני אמרתך, כי, כל הקורא ושונה [הקורא בלבד או השונה בלבד או שניהם יחד] הקב"ה קורא ושונה כנגדו³⁴, היינו שנמשך מחדש אמירת אנכי וגו', ולכן אמרו רז"ל³⁵ מה להלן באימה וביראה כו' אף כאן כו', כי גם עסק התורה שבכל אחד ובכל זמן הוא דבר ה' ממש שנאמר למשה מסיני.

(25) ראה כתר תורה (לר"ד ויטאל) הובא בתורת העולה להרמ"א ח"ג פל"ה. שלי"ה פ' יתרו שטז, סע"א. לקו"ש חכ"ט ע' 105. וש"נ.
(26) ראה ד"ה וכל העם רואים תרנ"ה.
(27) תרצ"ז (סה"מ תרנ"ה ע' קפח. תרצ"ז ע' 283).
(28) ראה סה"מ תרמ"ג ע' פד.
(29) יתרו יט, ב ובפרש"י.
(29) יתרו כ, א.
(30) תו"א שם, ב.
(31) פרק מא.
(32) ישע"י נט, כא.
(33) תהלים קיט, קעב.
(34) ראה תדבאר רפי"ח. י"ל איכה רמו תתרלד.
(35) ברכות כב, א.

עד לאופן של שטח, כמבואר בכ"מ²⁹, שכ"ז מורה על המשכה שבסדר ההשתלשלות. משא"כ אנכי [החל מבחי' האל"ף דאנכי שלמעלה שלא בערך ממדרגת הבי"ת³⁰] קאי על המשכה שלמעלה מסדר ההשתלשלות, כדאיתא בזהר³¹ דאנכי מי שאנכי דלא אתרמזו בשום אות וקוצא כלל, היינו, שזוהי המשכת תוספת כח מבחי' שלמעלה באי"ע משם הוי', ואפילו מקוצו של יו"ד דשם הוי'. וזהו מ"ש אנכי הוי' אלקיך, כי, ע"י ההמשכה מבחינת אנכי לשם הוי', אזי נעשה הוי' אלקיך, כחך וחיותך [ולכן אין זה בסתירה למ"ש בבריאת העולם ביום עשות הוי' אלקים גו"³², ושם לא נאמר אנכי, כי החידוש דמ"ת הוא שהוי' יומשך להיות אלקיך, כחך (עד לכח העשי') וחיותך, ובשביל זה צ"ל ההמשכה מבחי' אנכי דוקא].

וביאור הענין יובן ע"פ מ"ש (בביאורים על אגה"ק ס"א³³) בפירוש א"ל עליון כו' ומביא גואל לבני בניהם³⁴, שבניהם קאי על ז"א, ובני בניהם קאי על נצח והוד שהם לבר מגופא³⁵, ובכדי שיהי' מביא גואל לבחי' בני בניהם, צריך להמשיך מבחינת א"ל עליון, שהו"ע ספירת הכתר. וכמובן ממשל הרב ותלמיד, שכדי שיוכל ללמד את התלמיד הקטן ביותר, צריך שיומשך בהרב המשכה ממקור עליון יותר, וע"י ריבוי ההמשכה אצל הרב, יוכל להמשיך אח"כ לתלמיד הכי קטן. ועד"ז יובן במ"ת, שבכדי שהוי' יהי' אלקיך, כחך וחיותך, צריך להמשיך מבחינת אנכי דוקא.

ובפרט ע"פ הידוע שהמשכה שבמ"ת היא בבחינת א"ס, שהרי התורה שניתנה במ"ת היא נצחית³⁶, ובכדי שתהי' המשכה בבחינת א"ס, צריך שתהי' ההמשכה מבחינת א"ס בעצם, שזהו"ע ספירת הכתר, ולמעלה יותר, פנימיות הכתר, ולמעלה יותר, בחי' רדל"א, חביון עוז העצמות³⁷, שהוא הנפש דפנימיות הכתר³⁸. וזהו בחינת אנכי, כדאיתא

(29) תניא אגה"ת פ"ד (צד, ב). ובכ"מ.
(30) ראה לקו"ת פ' ראה יט, ב. אוה"ת אמור ע' תתנט ואילך.
(31) ראה לקו"ת פינחס פ, סע"ב. וראה זהר ח"א קסד, ב. ח"ג יא, א. רנז, ב.
(32) בראשית ב, ד.
(33) "ליקוט פירושים כו' לאגרת הקודש" סימן א (יצא לאור עשק"מ סיון שנה זו (תשל"ח)) — ממאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"א ע' לא ואילך. וראה גם לקו"ת שה"ש כז, ג. ביאור"ז לאדמו"ר האמצעי בלק ריא, ב.
אוה"ת סידור ע' קפח.
(34) בתפלת העמידה.
(35) ראה עץ חיים שער טז (שער הולדת אר"א וזו"ן) רפ"ד.
(36) תניא רפי"ז.
(37) פירוש האריז"ל לספרא דצניעותא בזח"ב קעו, ב (זהר הרקיע קיט, א (קאָרעץ, תקמ"ה)). שער מאמרי רשב"י לספרא דצניעותא שם (קלג, ב — ירושלים, תשמ"ה)).
(38) ראה לקו"ת יוהכ"פ עא, ריש ע"ד.

ואפילו הציונים שניתוספו במ"ת, הרי אינם מופלאים כ"כ (לכאורה) שיהיו קשורים ברעש גדול כזה ושינוי הטבע וכו'. ואף שעשרת הדברות כוללים את כל התורה כולה (כמ"ש רש"י¹⁷ בשם אזהרות הרס"ג), ובפרט ע"פ מ"ש במדרש עה"פ את כל הדברים האלה [כידוע הדיוק בזה¹⁸, דצריך להבין מהו אומרו את כל הדברים, דהול"ל וידבר אלקים הדברים האלה (שגם אז ה' מוכן דקאי על עשרת הדברות), ותיבת כל לכאורה מיותרת, אלא בזה מרומז], שכל הנביאים קבלו נבואתן מסיני, ואף החכמים כו' כאו"א קבל את שלו מסיני¹⁹, ועד שאפילו מה שתלמיד שואל לרב אמר הקב"ה למשה באותה שעה²⁰, הרי כל ענינים אלה שבעשרת הדברות הם בהעלם, משא"כ הקולות וברקים והלפידים וההר העשן היו בגילוי, ובגילוי, הענינים שבעשה"ד הם דברים פשוטים.

ב) ולהבין זה צריך להקדים תחילה מהו החידוש דמ"ת בכלל, שהרי לימוד התורה וקיום מצוותי' ה' כבר אצל האבות, וכמארו"ל אברהם זקן ויושב בישיבה כו'²¹, וגם קיימו האבות את כל התורה כו'²², ומהו החידוש דמ"ת²³. וביאור הענין יובן בהקדם מ"ש בתחילת מ"ת אנכי הוי' אלקיך²⁴, דלכאורה צריך להבין, הרי בכל המקומות נאמר שם אלקים או שם הוי', ומה נתחדש כאן שנאמר אנכי דוקא. אך הענין הוא, לפי שכאן נאמר הוי' אלקיך, שפירושו²⁵, שהוי' נעשה אלקיך, כחך וחיותך, של כאו"א מישראל, כפי שהוא למטה נשמה בגוף, היינו, שהוי' נמשך בכל הכחות שלו, עד לכח העשי', שהוא למטה ביותר, שנמצא לא רק במין המדבר, אלא גם במין שלמטה ממנו. וכדי ששם הוי' יומשך למטה להיות אלקיך, הוצרכה להיות ההמשכה מבחינת אנכי²⁶. דהנה, לא זו בלבד ששם אלקים הוא המשכה שבסדר ההשתלשלות, אלא אפילו שם הוי', שהוא ה' הוה ויהי' כאחד²⁷, הוא גם המשכה שבסדר ההשתלשלות²⁸, שהרי יש בו ד' אותיות שענינם צמצום והתפשטות המשכה והתפשטות

17) עה"פ משפטים כד, יב. ואילך. וש"נ.
18) רד"ה וידבר אלקים עטר"ת, תרפ"ח ב. יתרו כ, ב. (24)
19) סה"מ עטר"ת ע' תמח. תרפ"ח ע' קכז). ראה תו"א יתרו טז, סע"ב. לקו"ת שם טו, ד. ר"פ ראה. אוה"ת שם (ע' תתצט ואילך).
20) שם רפמ"ז.
21) יומא כח, ב.
22) ראה קידושין פב, א. פרש"י תולדות כו, ה. שם, יב. כז, ג. שם, ט. וישלח לב, ה.
23) ראה סה"מ תרכ"ט ע' רכא ואילך. שעה"ה"א פ"ז (פב, א).
24) ראה עטר"ת ראש שער ר"ה פ"ד. (28)

ג) והענין בזה, כהמשך הכתוב³⁶ אנכי הוי' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, היינו³⁷, שבמ"ת נמשך בחי' אנכי ממש, עצמותו ומהותו ית', ואזי נעשה הענין דהוצאתיך מארץ מצרים, מכל המיצרים וגבולים ומדידות והגבלות, כי, כל העילויים שהיו לפני³⁸, הגיעו רק עד שרש הנבראים, ולמעלה יותר עד שרש הנאצלים [וכמבואר³⁸ בנוגע לעבודת האבות, שאף שהיתה בתכלית העילוי, עד שהגיעה לא רק לעולמות אבי"ע אלא גם לעולמות הא"ס, הרי גם עולמות הא"ס הם בבחי' עולמות³⁹, ובכללות הגיעה עבודתם עד שרש הנבראים והנאצלים]. משא"כ במ"ת ה' התגלות המאציל, ולמעלה יותר, המשכת העצמות. ואף שגם בעת יציאת מצרים נגלה עליהם הקב"ה בכבודו ובעצמו⁴⁰, וידוע פירוש כ"ק אדמו"ר נ"ע⁴¹ דבכבודו הוא מלכות דא"ס שלפני הצמצום, ובעצמו הוא תפארת כו', עצמות א"ס, מ"מ, גילוי זה מלמעלה ה' רק לפי שעה⁴², ובאופן שהגילוי מלמעלה לא נתאחד עם הנבראים. וגם לאחרי העבודה דספירת העומר (וספרתם לכם⁴³) שלאח"ז, הנה אף שבעבודה זו ביררו והעלו את כל הימים כו', וכידוע⁴⁴ הדיוק במה שאומרים היום שני ימים, ולא היום יום שני, ועד"ז היום תשעה וארבעים יום, ולא במספר הסידורי, כי בכל יום מעלים גם את הימים שלפניו, ועד שנעשים שבע שבתות תמימות תהיינה⁴³, שישנם כל פרטי הענינים מחסד שבחסד עד מלכות שבמלכות, כל יומא ויומא עביד עבידת⁴⁵, ובאופן דלכם⁴⁶, מ"מ, בערך הגילוי דמ"ת נקרא כ"ז בשם מצרים, כיון שעבודה זו היא במדידה והגבלה, שהיא רק לפי כח ויכולת הנבראים. אך החידוש דמ"ת הוא שוירד הוי' על הר סיני⁴⁷, ואל משה אמר עלה גו'⁴⁸, ובאופן דאני המתחיל⁴⁹, היינו, שהיתה נתינת כח מלמעלה שתהי' העבודה מלמטה באופן כזה כפי שהוא מצד הכח שמלמעלה, שנתאחד עם הנבראים באופן שבעבודתם מלמטה יגיעו למעלה משרשם, כי הכח לזה

36) יתרו שם, ב. ג. ד"ה מצה זו תשמ"ט (תו"מ סה"מ ניסן ע' קנג ואילך).
37) ראה תו"א שם סע"ב.
38) ראה סה"מ תרכ"ט ע' רכא ואילך.
39) תרע"ח ע' קסד ואילך. תרפ"ט ס"ע שסא ואילך.
40) ראה סה"מ תרל"ג ח"ב ע' תקו.
41) הגדה של פסח פסקא ויוציאנו. ושם לפני"ז פסקא ויוציאנו.
42) המשך תער"ב ח"ב ע' תתקכד.
43) ראה לקו"ת ויקרא ג, א. שה"ש כד, ג.
44) אמור כג, טו.
45) ראה לקו"ת פרשתנו י, א. שם, ד.
46) זח"ג צד, ב.
47) ראה גם "היום יום" י אייר.
48) יתרו יט, כ.
49) משפטים כד, א.
50) ראה תנחומא ורא טו. שמו"ר פי"ב, ג.

נמשך מלמעלה, ואני המתחיל. ומצד זה נעשה אז בלכול בכל סדר ההשתלשלות, והתכללות כל הענינים, שלכן היו רואין הנשמע ושומעין את הנראה⁵⁰.

ד) **וע"פ** תורת האריז"ל⁵¹ הידועה על הפסוק⁵² והימים האלה נזכרים ונעשים, מובן, שכל הענינים שהיו במ"ת בפעם הראשונה, נזכרים ונעשים מידי שנה בשנה, ועד"ז בשנה זו. והיינו, שגם לאחר שלימות העבודה דוספרתם לכם גו' שבע שבתות תמימות תהיינה, ובפרט בקביעות שנה שסיום השבע שבתות הוא בשבת, שאז הן תמימות כפשוטו, כדאיתא במדרש⁵³ [נוסף על פי' הב' שבמדרש⁵⁴, אימתי הן תמימות בזמן שישראל עושין רצונו של מקום], ולאחרי ר"ח סיון עם כל העילויים שבו, ובפרט בקביעות שנה זו שר"ח סיון חל ביום השלישי שהוכפל בו כי טוב⁵⁵, שנוסף על היותו בחודש השלישי ביום הזה, יש לו שייכות מיוחדת ליום מ"ת שהוא ביום השלישי⁵⁶, ולאחרי הענין דהקדמת נעשה לנשמע בחמשה בסיון, ערב חג השבועות — הנה כל מעלות אלו הן באופן של מדידה והגבלה לגבי הגילוי דמ"ת בשנה זו, כולל גם לגבי הענין דמ"ת בשנה שעברה.

ויה"ך שנשלים את כל ההכנות למ"ת בשלימותם, ותהי קבלת התורה בשמחה ובפנימיות, כלשון הידוע דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו⁵⁷, ומזמן מ"ת יומשך על כל השנה כולה, שתהי שנת תורה, שנת אורה ושנת גאולה, בביאת משיח צדקנו, שילמד תורה את כל העם כולו⁵⁸, ובקרוב ממש.

(50) מכלילת עה"פ יתרו שם, טו. וראה לקו"ש ח"ו ע' 120 ואילך.
 (51) ראה רמ"ז בספר תיקון שובבי"ם.
 (52) הובא ונתבאר בספר לב דוד להחיד"א פכ"ט.
 (53) אסתר ט, כח.
 (54) פסיקתא דר"כ פיסקא ת. קה"ר פ"א, ע' 272. חיי"ג ע' 158. חכ"ד ע' 516. ועוד.
 (55) פרש"י בראשית א, ז.
 (56) יתרו שם, טז.
 (57) נתבאר בלקו"ש ח"ד ע' 1307. ח"ח ע' 272. חיי"ג ע' 158. חכ"ד ע' 516. ועוד.
 (58) רמב"ם הל' תשובה פ"ט ה"ב. לקו"ת צו יז, א. שער האמונה פנ"ו.

בס"ד. יום ב' דחג השבועות, ה'תשל"ח

(הנחה בלתי מוגה)

וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמרי. ונתבאר לעיל² דיוק רבותינו נשיאינו³, דתיבת לאמר צריכה ביאור, דלכאורה אין לה הבנה, ואינה כמו כל לאמר שבמקרא, שפי' לאמר לזולתו (היינו שהקב"ה מדבר למשה לאמר הדיבור לישראל), משא"כ בעשרת הדברות אי אפשר לפרש כן, שהרי כל ישראל שמעו בעצמן כו' (כיוון שמ"ת הי' במעמד כל ישראל), ובפרט ע"פ המבואר בפדר"א שכל הנשמות של כל הדורות היו במ"ת ושמעו עשרת הדברות. והנה, אחד הביאורים בזה הוא⁵, שהלשון לאמר שנאמר כאן קאי על מצות לימוד התורה שצ"ל בדיבור דוקא⁶, וכמארז"ל⁷ עה"פ⁸ חיים הם למוצאייהם, למוצאייהם בפה, וכן מוני המצוות (המחלקים את המצוות לפי האברים שנתחייבו בהם) מנו מצות תלמוד תורה במצוות התלויות בפה (כמ"ש בסמ"ק⁹ ובספר חרדים¹⁰). אמנם הא גופא דורש ביאור¹¹, שהרי לימוד התורה הו"ע השייך לעיון והבנה שבמוח, ולא לדיבור שבפה, ובפרט שלפעמים הדיבור בפה מבלבל לעיון וכו', ולמה עיקר מצות ת"ת היא בדיבור דוקא¹². גם ידוע הדיוק בלקו"ת¹³ מהו ענין הרעש הגדול שהי' במ"ת בקולות וברקים כו' (כמבואר בפסוקים שלפני ולאחרי מ"ת¹⁴), דלכאורה, עשרת הדברות הם דברים פשוטים המובנים מעצמם שגם שכל אנושי מחייבן. ובפרט שלא זו בלבד שהם דברים פשוטים המובנים מעצמם, אלא עוד זאת, שחלק מהציווים שבעשה"ד כבר נצטוו עליהם לפנינו לבני נח על ז' מצוות שלהם¹⁵, וגם מצות שבת כבר נצטוו במרה¹⁶, ועד"ז שאר הציווים.

(1) יתרו כ, א.
 (2) ד"ה בשעה שהקדימו דש"פ במדבר (לעיל ע' ...).
 (3) תו"א יתרו סז, ב. אוה"ת יתרו ע' תתסו.
 (4) פרק מא.
 (5) ראה אוה"ת שם.
 (6) הל' ת"ת לאדה"ז פ"ב סי"ב. וש"נ.
 (7) עירובין נד, א.
 (8) משלי ד, כב.
 (9) מצוה קה.
 (10) פי"ב (מ"ע מן התורה התלויות בפה).
 (11) ראה תו"א הוספות קח, סע"ג ואילך.
 (12) אוה"ת יתרו שם.
 (13) במדבר טו, סע"ג. וראה גם שם יב, ג.
 (14) יתרו יט, טז. שם כ, טו.
 (15) ראה סנהדרין נו, סע"א ואילך. רמב"ם הל' מלכים רפ"ט.
 (16) סנהדרין שם, ב.